

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет

Кафедра історії та культури української мови

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАУКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна
програма

«Українська мова та література»

Спеціальність **035 Філологія**
Галузь знань **03 Гуманітарні науки**
Рівень вищої освіти **другий магістерський**
Факультет **філологічний**

Мова навчання **українська**

Розробник: Редьква Ярослав Петрович – кандидат
філологічних наук, доцент кафедри історії та
культури української мови.

Профайл викладача: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=g5PTv-4AAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate

Контактні телефони: +380506605009

E-mail: y.redkva@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/enrol/index.php?id=154>

Консультації: онлайн-консультації на платформі ZOOM (п'ятниця, 13.00 – 14.30 год.)

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

У курсі «Теорія і практика наукового перекладу» репрезентовано основні підходи до визначення і вивчення перекладу в двох термінологічних значеннях: 1) переклад як вид міжмовної комунікації, як процес перетворення дискурсу першотвору у текст друготвору; 2) результат цього процесу, тобто текст перекладу у багатстві жанро-видової різноплановості, зокрема наукового стилю. Розглядається типологія перекладів залежно від жанрового спрямування та від форми здійснення перекладу; охарактеризовано особливості перекладу наукових, науково-технічних, науково-популярних текстів, типів письмового перекладу (повний, реферативний, анотаційний тощо).

2. Мета навчальної дисципліни: формування базових основ галузевого перекладу, зокрема перекладу наукового, науково-популярного, технічного текстів; формування навичок співвідношення понятійного апарату дисципліни з реальними мовними явищами; формування навичок редагування наукового, науково-популярного текстів; сформувати у студентів навички здійснення різних видів перекладу текстів різного галузевого спрямування.

3. Пререквізити. Сучасна українська мова. Практикум з української мови. Лінгвістичний аналіз тексту. Правописна компетентність фахівця. Пунктуаційна вправність студента. Український правопис. Українська мова за професійним спрямуванням. Основи українського термінознавства. Порівняльна граматики слов'янських мов.

4. Результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК-6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності:

ФК-5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК-6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПР-1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПР-2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПР-5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР-11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПР-21 Аналізувати й порівнювати лінгвістичні явища в українській та слов'янських мовах, характеризувати основні проблеми; критично оцінювати отриману інформацію й предметно характеризувати досягнення мовознавців у різних галузях лінгвістики, застосовувати отримані знання у власних лінгвістичних дослідженнях або при аналітичному реферуванні джерел.

знати:

- основні напрямки розвитку сучасного перекладознавства у сфері перекладу науково-технічної, науково-популярної літератури;
- лексичні та граматичні явища української мови та особливості їх перекладу відповідно до сфери спілкування та реєстру цільової мови;
- закономірності функціонування одиниць мови і законів оперування ними для успішної перекладацької діяльності;
- вимоги щодо виконання різних видів перекладу наукової літератури, зокрема повного письмового, анотаційного, реферативного тощо;
- мовну норму при перекладі та редагуванні різножанрових текстів з рідної мови на іноземну та навпаки.

вміти:

- володіти прийомами перекладу, характерними для науково-технічних, науково-популярних текстів;
- мобілізувати і реалізувати знання у сфері науково-технічного перекладу;
- використовувати граматичний ресурс мови перекладу, утворювати словоформи, коректно використовувати правила орфографії на автономному рівні;
- оперувати комплексом фонових знань у процесі виконання різних видів перекладу;
- визначати найсуттєвіші лексико-граматичні, синтаксичні та стилістичні закономірності у процесі перекладу україномовних науково-технічних текстів;
- операційні вміння щодо застосування перекладацьких трансформацій;

- творчо використовувати теоретичні положення дисципліни для рішення практичних професійних завдань;
- застосовувати міжмовні відповідники (кліше), враховувати системні міжмовні розбіжності у перекладацькій практиці;
- працювати з різними типами словників.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні	
Денна	1	2	4	120	16	14			90		залік
Заочна	1	2	4	120	4	4			112		залік

5.1. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем							Кількість годин						
1	денна форма						Заочна форма						
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі					
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.	
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Науковий, технічний, науково-популярний тексти. Загальні принципи їх перекладу.												
Тема 1. Науковий та технічний тексти. Передперекладацький аналіз.	13	2	1			10	18	1				17	
Тема 2. Види наукових творів, їх загальна характеристика. Вимоги до перекладача наукової та	13	2	1			10	14		1			13	

технічної літератури.												
Тема 3. Науково-технічний переклад, труднощі науково-технічного перекладу	14	2	2			12	14	1				13
Тема 4. Особливості перекладу науково-популярного тексту. Відмінності перекладу тексту підручника.	16	2	2			12	14		1			13
Разом за ЗМ1	58	8	6			44	60	2	2			54
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Прагматика перекладу наукових, технічних та науково-популярних текстів											
Тема 5. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою	16	2	2			12	18	2	2			14
Тема 6. Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових текстах та шляхи їх уникнення під час перекладу	16	2	2			12	14					14
Тема 7. Особливості перекладу термінологічної лексики.	16	2	2			12	14					14

Тема 8. Особливості перекладу текстів інструкцій. Компресія як основний засіб при перекладі енциклопедично ї статті.	14	2	2			10	14					14
Разом за ЗМ 2	62	8	8			46	60	2	2			56
Усього годин	120	16	14			90	120	4	4			112

5.2. Самостійна робота

№	Назва теми
1.	Передперекладацький аналіз запропонованих текстів наукового та науково-технічного спрямування.
2.	Перетворення запропонованого тексту у різні жанри наукової літератури (тези, анотація, реферат)
3.	Виконання усіх видів і форм перекладу запропонованих наукових текстів
4.	Виконання перекладу запропонованих уривків з підручників різного профілю.
5.	Редагування перекладу наукових, науково-технічних та науково-популярних текстів.
6.	Редагування синтаксичних помилок запропонованих текстів перекладу.
7.	Виконання перекладу складних термінологічних понять.
8.	Виконання перекладу текстів інструкцій та енциклопедичних статей.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова відповідь студента (тестування, реферат, творча робота, виконання завдань).

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

7. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	5	5	10	10	10	10	40	100

Рекомендована література

1. Панов С. Ф. Переклад технічної літератури для забезпечення наукових досліджень: теорія і практика. Монографія. Київ, 2020.
2. Мангура С. І. Лінгвістичні проблеми перекладу наукового і технічного

- тексту. URL: <http://www.77.121.11.9/bitstream/PolNTU/193>.
3. Рум А. Training Translators: Handbook. Oxford: Oxford University Press, 2012. 16 p.
  4. Гречина Л. Б. Переклад і його роль в контексті розвитку цивілізації / Л. Б. Гречина // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2013. – Вип. 2. – С. 162-165.
  5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 576 с.
  6. Кіщенко Ю. В. Чинники, які впливають на процес перекладу тексту / Ю. В. Кіщенко // Наукові записки Херсонського державного університету. Серія: Філологічна. – Вип. 11. – 2009. – С. 46-50.
  7. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2006.
  8. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2002. 562 с.
  9. Карабан В.І. Переклад наукової і технічної літератури. К., 2001. 302 с.
  10. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. К., 2002. 320 с.
  11. Латышев Л.К. Технология перевода. М.: НВИ-ТЕЗДАУРУС, 2001. 452 с.
  12. Основи перекладознавства: *Навчальний посібник* / За редакцією проф. Няму А.Є. Чернівці: Рута, 2008. 312 с.
  13. Переклад науково-технічної літератури [Текст] : метод. вказів. до самоств. роботи для студ. III курсу ф-ту лінгвістики з дисципліни «Переклад науково- технічної літератури» / Уклад.: С. В. Федоренко. К. : НТУУ «КПІ», 2012. 85 с.
  14. Федоренко О.І. Навчальний посібник з науково-технічного перекладу. Тернопіль : Вид-во Карпюка, 2002. 265 с.
  15. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. К., 2007. 248 с.

8. Інформаційні ресурси

<http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/14847/1/Naumenko.pdf>

<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13509/Kharchuk%20E..PDF?sequence=1&isAllowed=y>

https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=xzUBCgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA7&dq=теорія+і+практика+наукового+перекладу+підручник&ots=mHtYe9EtrV&sig=OVCwvy95wassL2i8a8Vyu1tZSkg&redir_esc=y#v=onepage&q=теорія%20і%20практика%20наукового%20перекладу%20підручник&f=false

https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=8THWCQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA3&dq=теорія+i+практика+наукового+перекладу+підручник&ots=mEW_sON2D5&sig=q-pHFQk2NTW9M-LgrVm1JJolDPc&redir_esc=y#v=onepage&q=теорія%20і%20практика%20наукового%20перекладу%20підручник&f=false

<http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/2417>